

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 20 april 1900, kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om införande i grundlagen af bestämmelser om rikssymbolerna.

Herr *Ernst Carlson*, med hvilken herrar *P. Pehrson* i Törneryd, *Hans Andersson*, *J. H. G. Fredholm*, *A. Brodin*, *S. J. Boëthius* och *J. Bromée* instämt, har uti en inom Andra Kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, n:o 164, hemställt, att Riksdagen måtte till hvilande för vidare behandling i grundlagsenlig ordning antaga följande förslag till ändrad lydelse af

89 § regeringsformen:

Uti Riksdagens Kamrar — — — för riket nyttigt finner. Vill Konungen åt Riksdagen öfverlemna att gemensamt med honom något afgöra, som rikets allmänna styrelse rör, då förfares dermed på det sätt, som angående lagfrågor är i 87 § 1 mom. stadgadt; och skall alltid på detta sätt förfaras i fråga om bestämmelser rörande rikets vapen och flagga.

Till stöd för sin hemställan har motionären anfört:

»Rikets vapen och flagga äro de synliga, af alla kända och erkända tecknen för vår nationella magt och sjelfständighet. Dessa tecken

eller de s. k. rikssymbolerna ha ärorika historiska anor. De ha under tidernas lopp blifvit det svenska folket dyrbara, och en väsentligare ändring deri skulle, om en sådan mot förmodan företoges, utan tvifvel mötas med ogillande af nationen.

Likväl äro rikssymbolerna ännu den dag i dag lemnade utan skydd af lagen. Det svenska riksvapnets utseende är endast beroende på en af Konungen fastställd ritning, medan åter vår örlogs- och handelsflagga är till form, färg och användning bestämd genom de kongl. resolutionerna den 20 juni 1844 och den 7 maj 1897. Intet lagbud hindrar regeringen att när som helst och hur som helst, endast med ett penn- drag, vidtaga större eller mindre jemkningar i riksvapnets eller flaggans utseende.

Äfven den, som är fast öfvertygad om att en dylik magt, ensidigt lagd i regeringens händer, icke skall missbrukas, torde dock nödgas medgifva, att ett sådant sakernas tillstånd hvarken kan kallas principiellt riktigt eller i praktiskt afseende tillfredsställande. Då nemligen rikssymbolerna äro att betrakta såsom en Konungens och folkets gemensamma egendom, böra de ej heller utan båda statsmagternas samstämmande beslut kunna ändras. Och i sjelfva verket torde ett grundlagsstadgande derom, att folket genom sina representanter med Konungen delar bestämmanderätten öfver dessa symboler, stå i full öfverensstämmelse med de grundsatser, på hvilka vårt statsskick af gammalt hvilat.

En bestämmelse af här ifrågasatta art synes lämpligen kunna inrymmas såsom ett tillägg till sista punkten af § 89 regeringsformen. Frågan om riksvapnets och flaggans utseende torde nemligen vara att hänföra till sådana ärenden, hvilkas afgörande i denna paragraf inbegripes under benämningen »rikets allmänna styrelse». Men det gemensamma afgörande af Konung och Riksdag, som i meranämnda paragraf är gjordt beroende af den förres godtfinnande, bör i detta fall stadgas såsom allmän regel.»

Utskottet delar på de i motionen anförda grunder motionärens uppfattning, att rikets nationella symboler, dess vapen och flagga, icke må kunna ändras utan Konungs och Riksdags sammanstämmande beslut, och att för den skull en bestämmelse härom bör i grundlag gifvas. Utskottet

anser ock, i likhet med motionären, att denna bestämmelse bör inrymmas i regeringsformen.

Den plats i nämnda grundlag, som motionären föreslagit, finner utskottet emellertid icke lämplig. Ett stadgande af den betydelse som det ifrågasatta, hvars ändamål är att gifva grundlags skydd åt rikssymbolerna, bör, enligt utskottets mening, icke inrymmas såsom en undantagsbestämmelse från de i § 89 regeringsformen gifna stadganden rörande behandlingen af vissa till området för Konungens ekonomiska lagstiftning hörande ärenden. Fastmer finner utskottet, att åt det ifrågasatta nya stadgandet bör gifvas en mera sjelfständig ställning, och att detsamma derjemte bör, såvidt möjligt, anslutas till de bestämmelser i grundlagen, med hvilka det kan sägas ega ett visst samband.

Utgående från denna synpunkt har utskottet ansett, att det nya stadgandet bör intagas bland de i regeringsformen § 73 med flere följande paragrafer befintliga bestämmelser, som afhandla olika ärenden, hvilka skola afgöras genom sammanstående beslut af Konung och Riksdag, samt att det lämpligast bör införas såsom ett nytt, med särskildt ordningsnummer försedt första moment af § 79, der förut är stadgadt om rikets mynt. Det nya stadgandet om gemensam beslutanderätt för Konung och Riksdag öfver rikets vapen och flagga skulle sålunda komma att få sin plats mellan § 78, som handlar om rikets integritet, och § 80, som handlar om bestämmanderätten öfver krigsmagtens organisation.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte, med anledning af förevarande motion, antaga att hvila till vidare grundlagsenlig behandling följande förslag till ändrad lydelse af § 79 regeringsformen:

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Regeringsformen.

§ 79.

§ 79.

1:o. Ingen förändring af rikets vapen eller flagga må göras utan Riksdagens samtycke.

Ingen förändring i rikets mynt till skrot eller korn, det vare sig till förhöjning eller afslag, må ega rum utan Riksdagens bifall; Konungens rättighet att låta slå mynt dock oförkränt.

2:o. *Ej heller må någon* förändring i rikets mynt till skrot eller korn, det vare sig till förhöjning eller afslag, ega rum utan Riksdagens bifall; Konungens rättighet att låta slå mynt dock oförkränt.

Stockholm den 20 april 1900.

På utskottets vägnar:

G. RUDEBECK.
